

חמישים שנה לאחזקת יום הכיפורים

הרב חיים סבתו

חבורתא קדישתא

בני ישיבות ההסדר במלחמת יום הכיפורים

חבורת נערים תמימים היינו. חובשי בית המדרש. בית המדרש של ישיבות ההסדר; ישיבת כרם ביבנה, ישיבת הדרום, ישיבת הר עציון בהרי חברון, ישיבת הכותל וישיבת שעלבים.

עמלנו בסוגיות התלמוד ובהוויות אביי ורבא, דקדקנו בלשונות רש"י ובדיוקי הרמב"ם, עיינו בקצות החושן ובמשנה למלך, במנחת חינוך ובחידושי ר' חיים הלוי. למדנו דרכי הלכה מחיי אדם וביאור הלכה, עבדנו על מידותינו בחובות הלבבות ובמסילת ישרים, נפשנו ערגה אל על בכוזרי ובמהר"ל וחשקה בדביקות עם הרמח"ל ואורות התשובה. נערים היינו ותמימים היינו. שמענו שיחות השו"ת חסידות השפת אמת ומימרות מוסר של ר' ירוחם ממיר. נחשפנו למושג החבורתא והשיעור הכללי, נכנסנו לעולמה של תורה. שלשלת הדורות. שמחנו עד כלות הנפש בשמחת תורה והתבשמנו בהילולת פורים, ריקדנו בצוותא לקראת שבת לכותל המערבי וישבנו בדיוק חברים לאור נרות החנוכה בלילות טבת הארוכים, שומעים על חביבות הנס ומפייטים:

חשוף זרוע קדשך וקרב קץ הישועה

נקום נקמת דם עבדיך מאומה הרשעה

כי ארכה לנו הישועה ואין קץ לימי הרעה

דחה אדמון בצל צלמון הקם לנו רועים שבעה.

לשיא העבודה הגענו בימים הנוראים. חודש אלול מתוח עם חשיפת שורשי החטא של רבנו יונה החודר בשעריו אל נבכי הנפש, ניצוצי האורות המבהיקים של אורות התשובה המסעירים את הנשמה, והמסות הספרותיות של הרב סולובייצ'יק הקולעות מעשה אמן את הלכות תשובה עם רגשות הלב כשעל כולם חופף הבנין המפואר של הלכות תשובה לנשר הגדול. מתח רוחני שרר בכל, וכל אחד מבני החבורה שאף למעלה למעלה. תפילות הימים הנוראים בבית המדרש המלא מפה לפה, תקיעות השופר וידווי יום הכיפורים ופיטי הסליחות. המלים והנעימות חודרות לב. מצפים

היינו לתקיעה הגדולה המבשרת: קום אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב ייניך כי כבר רצה ה' את מעשיך.

ואז באה פתאום תקיעה אחרת וקרעה אותנו מכל אלה. צפירות אזעקה עולות ויורדות מחרידות את השקט. בגדי הלבן נתחלפו במדים, פנים תמימות ושמחות נתמלאו דאגה. נפגשנו שוב בני החבורה הגדולה והפעם ליד האוטובוסים בנקודות הגיוס. הכיפות הסרוגות עדיין לבנות היו ברובן, כיפות של יום טוב. פה ושם נראו לולבים ואתרוגים. היכרנו זה את זה. למדנו יחד בישיבות התיכוניות או שירתנו יחד בטירונות. לאחרונה היינו יחד באימון ההקמה של חטיבת השריון. זוכר אני היטיב את אותה חבורה. נהג טנק צעיר שיושב על התמסורות של הצנטוריון ומסכת קטנה חומה בידו, אומרים עליו שסיים מסכת באימון הזה (היום ר"מ ידוע בישיבה), שני אברכים משננים סעיפים קטנים ביורה דיעה, לקראת המבחן ברבנות (אחד מהם כיום רב ידוע בישוב בשומרון). נערים אחרים יושבים בצוותא בין אימון לאימון משוחחים ומחליפים מדברי ראשי הישיבה שלהם. זוכר אני את ההמתנה בעלות השחר להתקפת מטוסים בתרגיל חטיבתי כשמכל מכשירי הקשר בוקעות קריאות: "קדקוד" (המפקד), "הגפרורים" (אנשי הצוות) שלי דורשים כמה "קטנות" (דקות) "להקים קשר" (להתפלל). מתחיל ויכוח בין המפקדים, סוף סוף מחכים כל רגע למטוסים שהוזמנו לרכך את היעד, וכמה קודקודים צופים מעל גבעה גבוהה על התרגיל אבל הדרישות חוזרות ונשנות שוב ושוב עד שהמח"ט פוסק: לתת להם להקים קשר. ועשרות עשרות נערים גולשים מתאי נהג ומתא תותחן ומצריחי הטנקים טלית ותפילין בידם וציבור גדול עטופי טלית בינות הטנקים פותח בתפילת שחרית, והכהנים חולצים נעליים צבאיות כבדות, נוטלים ידיים ממימיה ועומדים בבזך הסמיך לישא כפיים. המפקדים עומדים בצד נפעמים, מעולם לא ראו מראה כזה. באמת מזמן לא נראה מראה כזה בצבא ישראל.

הפעם אין זה תרגיל. הרדיו מודיע על מלחמה. חרדה בלב. עלינו לאוטובוסים. בתוך כמה שעות היינו בעולם אחר, אחר לגמרי. דהרנו עם הטנקים לעולם של פחד ושל אש. עולם שהחיים תלויים בו מנגד. ארץ ישראל בסכנה ואנו נקראנו לעזור בגופנו את האוייב. בבת אחת התבגרנו. כל חיינו קיבלו משמעות אחרת.

עמדו לפנינו פתאום מבחנים קשים, אמיתיים. לא מבחנים של ספרים, מבחנים של חיים. מבחן האמונה התמימה העומדת מול סערת נפש ושאלות חיים ומוות והבנת מושג ההשגחה. תפיסת העולם שמדינת ישראל היא אתחלתא דגאולה שהיתה בבסיס חינוכנו מאז והתגברה מחווית ששת הימים עמדה מול המציאות של משבר המאיים על עצם קיום העם בארץ שבו היו רגעים שאיש לא ידע אנה פני המערכה. והיה גם המבחן האישי כיצד עדינות הנפש של בית המדרש נהפכת לנחישות ועוז

נפש בקרב. ומבחו הדביקות בתורה ובהלכה. מבחו החברות והאהבה, ומבחו היציבות הנפשית וההתגברות על הפחד וההלם.

מה ראיתי באותן שעות בבני החבורה, חברתא קדישתא?

עד היום כולי נפעם מהאופן שבו עמדה החבורה במבחנים הללו.

ראיתי איך כל מה שלמדנו בבית המדרש; האותיות, המילים, הספרים, השיחות והדרשות הופכים למציאות חיה לעינינו. הנה נצח ישראל שלמדנו עליו, ארץ ישראל שעסקנו בה, מלחמת מצוה ששמענו עליה, הגנת ישראל מיד צר. התפילה הפכה למציאות חיים. התחננו לבורא עולם, הבקשה, ההלל וההודיה היו לממשות.

ומעל לכל, האמונה. האמונה העמוקה בבורא עולם שבידיו נפש כל חי ורוח כל בשר איש.

אולי קשה להסביר ואולי יקשה לקורא להאמין אבל אני מעיד עלי את בני החבורה שהיינו יחד אותם ימים, שהפחד לא עמעם את הבטחון, והכאב החד כתער שפילח בלבבות לא רק שלא החליש אלא שאף העצים בנו את האמונה באלוקים. האמונה התמימה הפכה לאמונה בוגרת. דברי הרמב"ם ללוחמים ליוו אותנו כל הזמן. על אף ההלם הנורא החזקנו איש ברעהו ולא נשברנו. לא איבדנו את צלילות דעתנו אף שהיה קשה, קשה מאוד. ידענו תמיד שננצח.

ישבנו ביום שני יב בתשרי באמצע קרבות הבלימה, ארבעה אנשי צוות שיצאנו מן הטנק שנפגע, שלושה מהם בני ישיבה, שוכבים אחרי גבעה מוקפים באוייב ביום שנפח נכבשה, ואיש, כולל המפקדים הבכירים, לא ידע אז מה יהיה גורל הגולן. אני זוכר כמו היום את פניו של רוני, הנהג שלנו (אז נער צעיר תלמיד כרם ביבנה, וכיום רבה של חיספין). מתוחות היו אבל מלאות אמונה וביטחון ושקט נפשי. לרגע הוא לא נשבר. בטוח היה שננצח. קראנו מעומק הלב שיר המעלות ממעמקים, התפללנו מנחה בכוונה טהורה וחזרנו אל הטנק להמשיך ולהילחם.

אני זוכר את האומץ והנחישות של מפקדים וחילים, רבים מהם בני החבורה, שעולים שוב ושוב על טנקים להילחם בקרב כמעט בלתי אפשרי. אני זוכר את המסירות בתנאים נוראיים כשטנקים שלנו ממשיכים להסתער על מערכי אוייב גם אם ידעו שנותרו בודדים.

ומי לא יזכור את חברינו המובחרים הי"ד, מטובי החבורה, שנפלו כשעצרו בגופם את הטנקים הסורים. נשמות טהורות תמימות ועדינות.

אני זוכר את דקדוקי המצוות. את המאמצים הגדולים לישב בסוכה עראית במחפורת אפילו לרגע, וליטול לולב, את התפילות וברכת כוהנים עומדים יחפים על סלע בחאן ארנבה המושלגת, אני זוכר איך תותחן טנק ונהג מתפללים בקשר פנים בדברי שפת

אמת לימים הנוראים כשהם דוהרים לקרב. איך פלוגה שלמה דנה בטנקים אם מותר לאכול תפוחים שזרקו לנו מן הקיבוצים שבדרך והרי הם פירות שביעית.

בני החבורה מקפידים היו בכל התקופה הארוכה של השירות לאחר המלחמה לא רק על יין לקידוש ועל לחם משנה וחתיכת דג לסעודה שלישית אלא אף על הרחה בקור המקפיא להתקין עצמנו לקראת שבת המלכה. ההלכה ליוותה אותנו כידיד ותיק, אחזנו בה ושמחנו בה שהיא קובעת את סדר עולמנו שלא ימוט.

החברות הייתה עמוקה ומלאת אהבה והלב היה סוער ונרגש. האמונה היתה עמוקה והתפילה טהורה וזכה בלי חציצה, ויום יום ציפינו לישועה. אפפה אותנו תחושת קירבת אלוקים שעד היום אנו מהססים לדבר עליה בפומבי ורק רומזים אותה כשאנו נפגשים בינינו. בחינת ואני קירבת אלוקים לי טוב.

אני זוכר את האומץ של מפקדים וחיילים מהם בני החבורה שעולים שוב ושוב על טנקים להילחם בקרב כמעט בלתי אפשרי. טנקים נשרפו אחד אחד ועדיין החיילים המשיכו במסירות ואומץ להילחם. מחלצים חברים מטנקים בוערים ונחושים בדבקותם במטרה. אהבה גדולה שררה בינינו בני הישיבה והאברכים לבני הקיבוצים של השומר הצעיר שלחמו עמנו בגבורה. שאבנו עידוד אחד מן השני וראינו את עם ישראל בעומק אמונתו על אף הימים הנוראים.

כזאת הייתה אותה חבורה מופלאה. חבורתא קדישתא. חבורת חיילי ישיבות ההסדר במלחמת יום הכיפורים.

טופי טלית נוטלי לולב

ניטלו מסוכתם

נפרצו המחיצות נתערבב הסכך

בצל שמים חסותם